

**Žádost o stanovisko ARÚ AV ČR, Praha, v. v. i. dále jen (ARÚ)
k realizaci archeologického výzkumu, který nebyl vyvolán stavební či jinou činností na území
s archeologickými nálezy dle §22., odst.2**

1. Oprávněná organizace: Katedra archeologie FF ZČU v Plzni

2. Identifikační údaje o zkoumané lokalitě:

Lokalita: Vrch Hrotek (Spitzberg) mezi obcemi Řešanov a Boudy
k.ú.: Zliv nad Mží

p.p.č.: 1460, 1464, 1467

Stupeň ochrany lokality (např. rejstříkové číslo KP, NKP atp. je-li prohlášena): 0

Souřadnice středu plochy (mm na ZM10; JTSK, S42, UTM-WGS84):

49°50'35.188N 12°48'0.629"E

Easting (mm od Z) ..... Northing (mm od J) ..... (ZM10; pás: .....)

3. Vedoucí výzkumu a odborný garant výzkumu:

Prof. PhDr. Václav Matoušek, CSc., Doc. PhDr. Pavel Vařeka, Ph.D.

4. Navrhovaný koreferent výzkumu:

Doc. PhDr. Rudolf Krajic, CSc., PhDr. Jaroslav Žegklitz

Prohlášení:

Žadající instituce (fyzická osoba) si je vědoma mimořádné zodpovědnosti za průběh archeologického výzkumu, který nebyl vyvolán stavební či jinou činností na území s archeologickými nálezy dle §22., odst.2, včetně finančních nákladů, které vzniknou s jeho realizací i následným nutným uvedením lokality do náležitého stavu po jeho ukončení (zahrnutí sond, úprava povrchu apod.). Prohlašuje, že těmito finančními prostředky disponuje, a to přímo, nebo prostřednictvím dalších (fyzických či právnických) osob.

Žadající organizace (fyzická osoba) se zavazuje po ukončení terénní části výzkumu vypracovat zprávu o jeho výsledcích formou komplexní náleзовé zprávy (ve smyslu dohody o provádění arch. výzkumů č.j. 11.794/1999 a tuto zprávu předat do archivu (prokazuje se č.j. přiděleným podatelnou ARÚ) ARÚ, a to nejpozději do 1 kalendářního roku od data ukončení terénní části výzkumu.

Žadající instituce si je vědoma toho, že nedodržení zde deklarovaných závazků a také podmínek, za kterých bude ARÚ eventuelně souhlasit s provedením příslušného výzkumu, může být důvodem k vypovězení dohody s AV ČR a zahájení řízení o odebrání oprávnění k provádění archeologických výzkumů s MK ČR podle § 21, odst. 5 zákona 20/87 Sb., v platném znění.

Žadající organizace prohlašuje, že vyjednala s majitelem pozemku náležitosti dle §22 odst.1 a zejm. §24 zákona č. 20/1987Sb., v platném znění

V Plzni dne 5. 5. 2014

Razítko žadající oprávněné organizace:

Podpis statutárního zástupce (oprávněné fyzické osoby) .....

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra archeologie

5. Povinné přílohy k žádosti:

Příloha č. 1:

Dohoda o předání získaných movitých archeologických nálezů do regionálně příslušné sbírkotvorné organizace, nebo NM v Praze ve smyslu § 23 zákona č. 20/1987 Sb., v platném znění, pokud žadatelem není přímo příslušná instituce

Příloha č. 2 (na volném listu)

Cíle a navrhované metody

Shrnutí dosavadních poznatků o lokalitě, otázky na které má výzkum odpovědět apod. Důraz musí být kladen na maximální využití nedestruktivních metod, vedoucí k minimalizaci plošného rozsahu destruktivního výzkumu včetně předpokládaného odborného přínosu výzkumu

Příloha č. 3 (na volném listu)

Předpokládaná publikace a jiná prezentace výsledků výzkumu:

Příloha č. 4 (na volném listu)

Předpokládaný dopad výsledků výzkumu na lokalitu z hlediska archeologické památkové péče:

Zde např. podnět k zahájení řízení na prohlášení věci za kulturní památku na MK ČR (v případě archeologie návrh na prohlášení za kulturní památku prostřednictvím AV ČR), dohoda s majitelem o zamezení orby a prezentaci nemovité památky přímo v terénu apod. - obecně předpokládaný dopad výsledků výzkumu na další památkový režim na lokalitě a jeho prosazování.

Příloha č. 5

Mapový podklad v odpovídajícím měřítku s vyznačením rozsahu zamýšlené sondáže.

Příloha č. 6 (zejména u zapsaných KP, NKP atp.)

Stanovisko příslušného pracoviště NPÚ k záměru zjišťovací sondáže.

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.

Datum doručení: 28.05.2014 (2)

Č.j.: ARUP-4818/2014

počet listů: ..... počet listů příloh: .....

Příloha 1

Třebel 2014 – projekt terénního výzkumu v rámci letní archeologické praxe Katedry archeologie FF ZČU a „Pilsen Summer Field School of Archaeology“ (Erasmus+ Programme)

1. Výzkumný projekt

Předkládaná žádost o realizaci destruktivního výzkumu menšího rozsahu v areálu švédského vojenského ležení z léta 1647 je součástí rozsáhlejšího projektu katedry archeologie podpořeného Grantovým systémem Západočeské univerzity v Plzni. Projekt se zaměřuje na interdisciplinární výzkum vojenských aktivit z doby třicetileté války a studium dopadů vojenských tažení na venkovskou sídelní strukturu.

Specifickou odnož studia doby třicetileté války v Čechách představuje terénní studium bojišť. Nejstarší známé terénní průzkumy bojišť ze třicetileté války na území Čech se uskutečnily ve 20. a 30. letech 20. století na bojištích z roku 1620 u Rakovníka a ve Staré Boleslavi v prostoru švédského tábora z let 1639-40 (Zuman 1931). V poválečném období proběhlo několik menších záchranných výzkumů. V letech 1960 a 1974 dva záchranné výzkumy náhodně narušených hromadných hrobů z roku 1620 na Bílé hoře (Havel 1980). Velký soubor militarií byl nalezen v roce 1991 na tzv. Volarské šanci na Šumavě při amatérském průzkumu opevnění postiženého vývraty po vichřici. Další rozsáhlý soubor militarií shromáždili v letech 2003 – 2008 dva amatérští archeologové pomocí detektorů kovů (Beneš – Kubů – Török 1995). Další velká kolekce militarií byla získána v letech 2003 – 2008 v prostoru švédského tábora u Staré Boleslavi (Waldhauser 2009). V roce 1994 byly při záchranném výzkumu pod hradem Špilberkem v Brně dokumentovány relikty švédského obléhacího příkopu (Loskotová – Hanák 1995/1996).

Nejvýznamnější poznatky však přinesly dlouhodobé systematické výzkumy bojišť třicetileté války v Čechách. V letech 1988-90 a 1999-2003 proběhl systematický archeologický výzkum bojiště u Třebele (okres Tachov, Plzeňský kraj) z roku 1647 (Matoušek 2006). V letech 2006-2012 proběhl systematický výzkum bojiště z roku 1621 u Rozvadova (Altová – Kössl – Matoušek – Procházka – Šimek 2008; Matoušek et al. 2011). Od roku 2010 probíhá systematický průzkum bojiště u Rakovníka z roku 1620 (Blažková a kol. 2011). Celkově aktuální stav archeologického studia bojišť třicetileté války naposledy shrnuli R. Grabolle – V. Matoušek – P. Meduna a Z. Smrž (2009) a V. Matoušek (2011).

Zpustošení českých zemí v době třicetileté války, dopady válečných událostí, průtahů vojsk, epidemií a emigrace na venkovské osídlení a výrazný pokles populace českých zemí jsou akcentovány historickým bádáním již po jedno století, byť se názory na rozsah zpustošení sídel

na základě interpretace psaných pramenů, zejména berní ruly, různí (srov. např. Čornejová – Kaše – Mikulec – Vlnas 2008, 161 – 166; Denis 1911; Fialová – Horská – Kučera – Maur – Musil – Stloukal 1998, 102 – 104; Placht 1957, 92; Válka 1995, 125 – 126). Průzkumy zaniklých středověkých vsí prováděné v Čechách v minulém století evidovaly v některých případech také lokality zpustlé až v 1. polovině 17. století (např. na Černokostecku, Klápště 1978). První soustavný archeologický výzkum zaměřený na ves zaniklou v době třicetileté války, doplněný rozbořením psaných pramenů, byl realizován na lokalitě Německá Lhota na Kladensku (Richterová 1981; 1982). Na tento přístup navázal výzkum Vojkova na Černokostecku, jehož zánik před rokem 1624 osvětluje svědectví psaných pramenů (Kodera 2009; Vařeka 2009; 2010), který byl rozšířen na studium postižení vesnických sídel a redukce osídlení na celém Černokostecku. Jako srovnávací region bylo zvoleno Rokycansko, kde bylo zkoumání vsí zpustlých v době třicetileté války zahrnuto do širšího studia středověkého a novověkého osídlení (srov. např. Vařeka a kol. 2006; v tisku). V obou případech jsme zaznamenali rozsáhlé zpuštění vesnických sídel (úplný zánik 10 % vsí na Rokycansku a 24 % na Černokostecku), které však vykazují řadu odlišností ve vazbě na celou řadu faktorů (nejmarkantněji koreluje míra zpuštění s blízkostí sídel k významné komunikaci). Zároveň byly menšími sondážemi odhaleny požárové zánikové horizonty v intravilánech vsí, které, jakožto bezprostřední archeologický záznam náhlé katastrofy (vyplenění a vypálení vsí), nabízejí jedinečný informační potenciál pro studium hmotné kultury a každodenního života poddaných během třicetileté války.

Ikonografickými prameny zobrazujícími bojiště třicetileté války jsou především dobové grafiky – mědirytiny – s vojensko-geografickou tematikou, jejichž autoři se snažili zachytit paměťhodné děje v kontextu dobových reálií. Dynamická vyobrazení bitevních střetů či obléhání zasazená do soudobým stylem ztvárněné krajiny jsou jedním ze stěžejních pramenů studia oné doby, i když jejich věrohodnosti a přesnosti je třeba zachovat kritický přístup (Semotanová a kol. 2008). Nástup éry masivní digitalizace archiválií, včetně ikonografických pramenů a starých map, spolu s rozvojem geoinformačních technologií umožnil zejména po roce 2000 aplikaci nových přístupů k těmto cenným zdrojům informací (např. Křováková – Brůna – Pacina 2009). Georeferencování (souřadnicové připojení) a následný kartograficko-geografický výzkum digitálních kopií starých map se staly součástí několika projektů, řešených mimo jiné katedrou mapování a kartografie Fakulty stavební ČVUT (Cajthaml – Krejčí – Veverka a kol. 2007; Cajthaml 2012). Mezioborová spolupráce tohoto pracoviště s Fakultou humanitních studií UK zaměřená na historicko-kartografický výzkum rytin bojišť třicetileté války se rozvíjí od roku 2008 a aplikuje u nás i v zahraničí zcela ojedinělou kombinaci metod historického, terénního, umělecko-historického a kartografického studia (srv. např. Matoušek – Zimová – Janata 2012). K

historicko archeologickému studiu ikonografických pramenů souhrnně např. Matoušek - Blažková (2011; 2012).

Systematické studium bojiště třicetileté války lze řadit do rámce oboru známého na mezinárodní úrovni jako „conflict archaeology“ a „battlefield archaeology“ (srv. např. sborník Meller hrsg. 2009). Zatím poslední mezinárodní konference na toto téma proběhla pod názvem 7th International Fields of Conflict Conference ve dnech 18. - 20. 10. 2012 v Budapešti. O rostoucím významu archeologického studia třicetileté války svědčí skutečnost, že v rámci 19th Annual European Association of Archaeologist v Plzni (4.9. - 8. 9. 2013) byla této problematice věnovaná poprvé samostatná sekce pod vedením N. Meller, J. Symondse a P. Vařeky („Archaeology of the Thirty Years War“). Náš projekt však daleko překračuje rámec oboru „conflict archaeology“/„battlefield archaeology“ a má ambice řešit komplexní otázky třicetileté války. Jeho cílem je zakotvit archeologický přístup v interdisciplinárním výzkumu tak, aby dopady třicetileté války na společnost a krajinu českých zemí byly sledovány v maximální celistvosti. Příslibem široké srovnávací perspektivy je využití komplementárních přístupů historiografie, zejména metod politických, náboženských, hospodářských a sociálních dějin i dějin vojenství.

Cílem výzkumu na makroúrovni západočeského regionu je poznání důsledků třicetileté války v sídelní struktuře a kulturní krajině, se zvláštním zřetelem k tažení švédské armády v roce 1647. Sledované území zahrne okruh o poloměru 50 km se středem v bojišti u Třebele, což představuje oblast bezprostředně zasaženou jednotkami obou stran v důsledku získávání proviantu a vymáhání kontribucí.¹ Jako primární pramen volíme Berní rulu (BERNÍ RULA 23, 24, 25), jejíž údaje budou zpracovány prostřednictvím databáze a zobrazeny v prostředí Geografických informačních systémů (GIS). Podkladem pro rekonstrukci reliéfu a vodní sítě budou využity digitální mapy 1:10000 (ZM10) a pro rekonstrukci sídelní sítě dostupné digitalizované historické mapové podklady, příp. další zdroje a prameny. Zároveň bude provedena rešerše archeologických lokalit ze sledovaného období (především spáleništní horizonty spojované s třicetiletou válkou, zachycené dosavadními terénními výzkumy) a zvláštní pozornost bude věnována evidenci vsí zaniklých v 1. polovině 17. století. Cílem multivariačních analýz získaných dat (zejm. faktorová analýza) bude zjištění rozsahu postižení sledovaného území a jeho vazby na následující atributy sídel: a) prostorové vlastnosti a přírodní poměry (vzdálenost od bojiště, komunikací, dostupnost, geografické vlastnosti, zejm. reliéf a nadmořská výška, viditelnost sídla v krajině, půdní podmínky), b) charakter sídel (velikost, přítomnost panského sídla, farního kostela, výrobních provozů, např. železářských hutí apod.), c) majetkový kontext (držba). Tyto analýzy umožní kvantifikovat důsledky válečných událostí třicetileté války

---

¹ Vzhledem k průběhu hlavních dálkových komunikací koreluje zvolený okruh s územím postiženým dalšími průtahy vojsk v době třicetileté války.

na sídelní síť rozsáhlého regionu a identifikovat vztah postižení, případně zániku sídel na jejich umístění v krajině a dalších faktorech. Zjištěné struktury povedou k postižení a vymezení různých druhů dílčích transformací sídelní sítě, ke kterým došlo během třicetileté války a v následujícím období a jejich interpretace bude směřovat k pochopení jejich příčin.

2. Historický kontext

Na přelomu srpna a září 1647 se pod hradem Třebelí v západních Čechách střetla švédská armáda vedená generálem G. Wranglem a císařská armáda vedena generálem P. Melanderem. Švédská armáda přišla na bojiště ze západu, z Chebu, resp. ze Schweinfurtu. Pod Třebelí museli Švédové překročit hluboké kaňonovité údolí Kosího potoka, aby mohli pokračovat na Stříbro, Plzeň a případně dále do středu Čech. Císařská armáda přitáhla k Třebelí od východu, od Plzně a obsadila východní hranu údolí s cílem nedovolit Švédům údolí překročit.

V první fázi bitvy překročil malý oddíl švédských dragounů údolí a obsadil hrad Třebel na jeho východní hraně. Vzápětí však hrad začalo intenzivně ostřelovat císařské dělostřelectvo. Švédští dragouni proto museli ruiny hradu opustit a vrátit se na opačnou stranu údolí.

Obě armády poté vybudovaly, každá na své straně údolí, rozsáhlé základní tábory a soustavy předsunutých opevnění. Z písemných a ikonografických pramenů jsme lépe informováni o situaci na švédské straně. Švédský základní tábor byl vybudován podél zemské silnice, po které Švédové na bojiště přišli, tj. protažený ve směru západ – východ. Otevřený tyl tábora se opíral na západě o městečko Planá, čelo tábora bylo umístěno cca 2,5 km od hrany údolí. Uvnitř tábora se nacházely vesnice Týnec a Vysoké Sedliště. Mezi dalšími čtyřmi vesnicemi (Křínov, Otín, Zliv a Svahy) před čelem tábora vybudovali Švédové předsunutá opevnění.

Situace císařského tábora není z dobových pramenů příliš jasná. Je pravděpodobné, že císařský tábor byl protažen ve směru sever – jih paralelně s východní hranou údolí, ve vzdálenosti cca 500 m od jeho hrany. Uvnitř se nacházelo městečko Černošín a snad i severně položená vesnice Olbramov. Na jihu se císařský tábor opíral o Vlčí horu (703, 6 m n. m., průměrná nadmořská výška bojiště kolísá mezi 520 – 580 m). V bezprostředním okolí císařského tábora se nacházely ještě vesnice Horní a Dolní Víška (na severu) a Záhoří (na jihu).

K největšímu střetnutí došlo 22. 8., kdy císařská armáda překročila údolí a pronikla až do švédského základního tábora. Švédové však nápor odrazili a v následující bitvě před čelem tábora vytlačili císařské zpět na druhou stranu údolí.

Obě armády ležely proti sobě až do počátku září, kdy nejprve Švédové a následně i císařští odtáhli podél potoka směrem na sever. Důvodem ukončení střetnutí byly pravděpodobně zásobovací potíže, resp. vyčerpání vlastních zásob a lokálních zdrojů (srov. Matoušek 2006).

3. Průběh a výsledky dosavadního archeologického studia bojiště u Třebele

Archeologický výzkum bojiště u Třebele proběhl ve dvou etapách. Nejprve v letech 1988-90 prováděl výzkum Archeologický ústav AV ČR v Praze (P. Meduna a J. Žegklitz) a Okresní muzeum v Berouně (V. Matoušek). Na bojišti bylo povrchoým terénním průzkumem identifikováno celkem sedm reliktních polních opevnění. Systematicky byla zkoumána císařská čtvercová reduta u obce Svahy (řezy opevněním, nálezy keramiky, munice, zlomek muškety, zuhelnatělý proutěný výplet), a také byl proveden řez opevněním švédské reduty u Otína.

V letech 1999-2003 prováděla výzkum na bojišti Fakulta humanitních studií UK (V. Matoušek) formou terénních studentských praxí. Bylo provedeno ještě několik omezených sondáží dochovaných polních opevnění. Výzkum se však především zaměřoval na systematické povrchové studium reliktních zaniklých lidských aktivit v prostoru bojiště. Jednalo se především o vyhledávání a dokumentaci soustav zaniklých/zalesněných polí, zaniklých vsí, zaniklých mlýnů, reliktních těžeb nerostných surovin apod. V letech 2002 a 2004 se uskutečnila experimentální stavba čtvercové reduty inspirovaná výsledky výzkumu císařské reduty u obce Svahy. V roce 2002 proběhl systematický paleoekologický výzkum na katastru obce Horní Víška. Smyslem studia zaniklé krajiny bylo získat informace pro rekonstrukci podoby krajiny bojiště v raném novověku i v následujících obdobích (srov. Matoušek 2006).

4. Cíle a metody terénního výzkumu 2014

Cílem obnoveného výzkumu bojiště u Třebele je navázat na předchozí výsledky a sledovat dosud neřešené otázky, které mohou významně přispět k archeologickému poznání válečných aktivit třicetileté války. Prvým problémovým okruhem sledovaný výzkumem v roce 2014 zahrnuje podobu opevněného vojenského ležení z doby třicetileté války a každodenní život v něm, který nebyl dosud v evropském kontextu sledován. Vybrán byl švédský tábor, a to z toho důvodu, že jeho rozsah lze na základě předchozího studia v krajině relativně přesně vymezit. V tomto roce bude zahájen soustavný nedestruktivní výzkum prostoru celého švédského tábora, jehož rozsah byl rekonstruován dosavadním bádáním (srov. Matoušek 2006, 123 n.). Součástí výzkumu bude geofyzikální průzkum, vyhodnocení dat z trojrozměrného scanování povrchu z nízkoletícího letounu (LiDAR) povrchové sběry a detektorový průzkum bojiště a švédského polního tábora, geodeticko – topografický průzkum reliéfních tvarů (dosud nedokumentované relikty fortifikací polního tábora) a vytvoření trojrozměrného modelu celého areálu.

Pro první etapu destruktivního výzkumu byl zvolen vrch Hrotek – Spitzberg (585,7 m.n.m.), který byl hlavním opěrným bodem čela švédského základního tábora a na jeho vrchu měl podle svědectví psaných a ikonografických pramenů své sídlo štáb švédské armády (**příloha 5-1**). Na vrchu jsou dochovány relikty dosud nezkoumané kruhové reduty o průměru cca. 50 m (příloha 5-2:a). Pod západním svahem Hrotku byly průzkumem nově zjištěny splachové vrstvy

obsahující raně novověkou keramiku (východní okraj vsi Řešánov; příloha 5-2:4). Hypoteticky lze předpokládat, že tento nález souvisí se sídelními aktivitami souvisejícími s částí švédského tábora velení na vrcholu Hrotku. Podle situace splachových vrstev je možné vytipovat pravděpodobné místo stanového tábora, který se mohl nacházet na mírném svahu severozápadně od reduty do vzdálenosti cca. 60 m.

Na vrchu Hrotku bude provedena menší sondáž kruhové reduty (rozsah do 50 m²; *sonda 1*; příloha 5-2:1). Odkryvu bude předcházet geofyzikální průzkum. Současně bude řezem o rozměrech 1 x 5 m bude testován liniový konkávní útvar jižně od vrcholu, který může být pozůstatkem opevnění čela tábora (*sonda 2*; příloha 5-2:2). Prostřednictvím drobných sond o velikosti 1 x 1 m bude sledován mírný svah na západní straně pod vrcholem, kde můžeme předpokládat stanový tábor (plocha 60 x 80 m; *sonda 3 o 20 sektorech 1x1 m*; příloha 5-2:3). Během výzkumu bude provedeno také zaměření zaniklých pluzin v prostoru severovýchodní části švédského tábora situovaných dnes v zalesněném prostředí. Výzkum doplnění prospekce zaměřená na vyhledání mokřadů za účelem odebrání pylových profilů (Dr. L. Petr). Terénní výzkum bude realizován v rámci studentských terénních praxí organizovaných jako „Pilsen Summer Field School of Archaeology“, které se v rámci výměnných pobytů účastní také studenti z partnerských univerzit v Oulu (Finsko) a Lodži (Polsko). Na vyhodnocování artefaktů ze švédského polního tábora budeme spolupracovat s Národním historickým muzeem ve Stockholmu (Dr. J. Nordin). Nedestruktivní výzkumy budou prováděny v zimním semestru v rámci cvičení terénní archeologie.

Prameny:

- BERNÍ RULA 23: Doskočilová, M. (ed.), Berní rula, sv. 23. Kraj Plzeňský, I. díl. Praha 1952.
BERNÍ RULA 24: Čadková, I. – Zahradníková, M. (ed.), Berní rula, sv. 24. Kraj Plzeňský, II. díl. Praha 2002.
BERNÍ RULA 25: Čadková, I. – Zahradníková, M. (ed.), Berní rula, sv. 25. Kraj Plzeňský, III. díl. Praha 2003.

Literatura:

- Altová, B. – Kössl, A. – Matoušek, V. – Procházka, Z. – Šimek, J. 2008: Tzv. Tillyho šance u Rozvadova ve světle terénní dokumentace a ikonografických pramenů, předběžná zpráva – Die sogenannten Tilly-Schanzen bei Rosshaupt (Rozvadov) im Licht der Terraindokumentation sowie der ikonographischen und kartographischen Quellen, Landkreis Tachau (Tachov), Westböhmen. In: E. Černá – J. Kuljavceva-Hlavová, Archeologické výzkumy

- v severozápadních Čechách v letech 2003-2007, Sborník k životnímu jubileu Zdeňka Smrže, Most: ÚAPPSČ, 359-374.
- Blažková, K. et al. 2011: Bitva u Rakovníka 1620. Rakovník: Muzeum TGM Rakovník – Agrosience spol. s r.o.
- Cajthaml, J. 2012: Analýza starých map v digitálním prostředí na příkladu Müllerových map Čech a Moravy. Česká technika - nakladatelství ČVUT, Praha, 172 p.
- Cajthaml, J. – Krejčí, J. – Veverka B. – Zimová, R. – Pešťák, J. 2007: Georeferencing and Cartographic Analysis of Historical Military Mappings of Bohemia, Moravia and Silesia. In: Proceedings of CTU Workshop 2007. Prague: CTU, 2007, p. 95-97.
- Čornejová, I. – Kaše, J. – Mikulec, J. – Vlnas, V. 2008: Velké dějiny země Koruny české VIII. 1618 – 1683. Praha.
- Denis, A. 1911: Čechy po Bílé hoře I – II. Praha.
- Fialová, L. – Horská, P. – Kučera, M. – Maur, E. – Musil, J. – Stloukal, M. 1998: Dějiny obyvatelstva českých zemí. Praha.
- Grabolle, R. – Matoušek, V. – Meduna, P. – Smrž, Z. 2009: Die Schlacht bei Třebel/Triebel im Jahr 1647 und weitere Untersuchungen zur Archäologie des Krieges in der Tschechischen Republik. In: H. Meller hrsg., Schlachtfelderarchäologie/Battlefield Archeology. 1. Mitteldeutscher Archäologentag vom 09. bis 11. Oktober 2008 in Halle (Saale), Tagungen des Landesmuseums für Vorgeschichte Halle 2, 173-186.
- Klápště, J. 1978: Středověké osídlení Černokostelecka, Památky archeologické 69, 423 – 475.
- Kodera, P. 2009: Zaniklá osada Vojkov na Černokostelecku v raně novověkých písemných pramenech – The deserted villlage of Vojkov in the Kostelec nad Černými lesy region in the early modern written sources, Kuděj – Časopis pro kulturní dějiny 2009/1, 55 – 62.
- Křováková, K. – Brůna, V. – Pacina, J. 2009: Old maps in the GIS and Internet environment. Geophysical Research Abstracts, Vol.11, EGU2009-2825, EGU General Assembly Wien 2009.
- Loskotová, I. – Hanák, V. 1995/1996: Švédský zákop před Brnem, Forum brunense 7, 143–151.
- Matoušek, V. 2006: Třebel. Obraz krajiny s bitvou – Třebel. Das Landschaftsbild mit der Schlacht. Praha: Academia.
- Matoušek, V. 2011: Terénní studium bojišť třicetileté války na území České republiky, In: Blažková, K. ed., Bitva u Rakovníka 1620, Rakovník: Muzeum T. G. M. Rakovník – Agrosience, spol. s r.o., 72-80.
- Matoušek, V. et al. 2011: Zpráva o 1. sezóně systematického archeologického výzkumu bojiště z roku 1621 u Rozvadova, Sborník Muzea Českého lesa v Tachově 32, 3-25.
- Matoušek, V. – Blažková, T. 2011: Česká, moravská a slezská města v ikonografických pramenech ke třicetileté válce. Czech, Moravian and Silesian towns in iconographic sources related to the thirty year's war, Historická geografie 37/1, 69-85.

- Matoušek, V. – Blažková, T. 2012: The image and reality of battlefields from the Thirty Year's War. A preliminary report on a project for the systematic study of engravings of the battlefields from the Thirty Year's War in the territory of the Czech Republic, *Studies in Post-Medieval Archaeology* 4, 269-288.
- Matoušek, V. – Zimová, R. – Janata, T. 2012: Optický klam generála Kleinträtla. Rytina bojů u Teplé v září 1647 ve světle mezioborového studia. Kapitola knihy: Krajina jako historické jeviště. K poctě Evy Semotanové. Praha: Historický ústav 2012, 63-80.
- Meller, H. hrsg. 2009: Schlachtfelderarchäologie/Battlefield Archeology. 1. Mitteldeutscher Archäologentag vom 09. bis 11. Oktober 2008 in Halle (Saale), Tagungen des Landesmuseums für Vorgeschichte Halle 2.
- Placht, O. 1957: Lidnatost a společenská skladba českého státu v 16. – 18. století. Praha.
- Richterová, J. 1981: Německá Lhota, k. o. Kamenné Žehrovice, okr. kladno. Historie a výzkum, *Archaeologia historica* 6, 475 – 479.
- Richterová, J. 1982. Geodeticko – topografický průzkum na lokalitě Německá Lhota, okr. Kladno, *Archaeologia historica* 7, 247 – 252.
- Semotanová, E. 2008: České země na starých mapách. Praha: Ministerstvo obrany České republiky.
- Válka, J. 1995: Morava reformace, renesance a baroka. Dějiny Moravy II. Vlastivěda moravská. Země a lid, nová řada, svazek 6. Brno.
- Vařeka, P. a kol. 2006: Archeologie zaniklých středověkých vesnic na Rokycansku I – *Archaeology of deserted medieval villages in Rokycany region I. Plzeň.*
- Vařeka, P. 2009: Zaniklá středověká vesnice Vojkov na Černokostecku – svědectví archeologie – The deserted medieval village of Vojkov in the Černý Kostelec district – the testimonial of archaeology, *Kuděj - Časopis pro kulturní dějiny* 2009/1, 43 – 54.
- Vařeka, P. 2010: Zaniklá středověká a časně novověká vesnice Vojkov na Černokostecku – nedestruktivní výzkum, *Acta Fakulty filozofické ZČU* 4/10, 137 – 171.
- Vařeka, P. in press: Archeologický průzkum vsí zaniklých v době třicetileté války na Rokycansku (Kraj Plzeňský) – Archaeological survey of villages deserted during the Thirty Years' War in Rokycany region (Plzeň Region). In: *Studies in Postmedieval Archaeology* 5. Praha.
- Waldhauser, J. 2009: Švédský vojenský tábor ze třicetileté války na katastrech Staré Boleslavi (okr. Praha – východ) a Hlavence (okr. Mladá Boleslav). Das schwedische militärlager aus dem Dreissigjährigen Krieg im Raum von Katastern Stará Boleslav (Bez. Prag-Ost) und Hlavenec (Bez. Mladá Boleslav), *Archeologie ve středních Čech* 13, 939-964.
- Zuman, F. 1931: Švédský tábor ve Staré Boleslavi. Ročenka okresní jednoty musejní v Brandýse n. L., 5-17.

Příloha 2

Třebel 2014 – projekt terénního výzkumu v rámci letní archeologické praxe Katedry archeologie FF ZČU a „Pilsen Summer Field School of Archaeology“ (Erasmus+ Programme)

Smlouva se Západočeským muzeem byla Katedrou archeologie Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni ARU zaslána.

Příloha 3

Třebel 2014 – projekt terénního výzkumu v rámci letní archeologické praxe Katedry archeologie FF ZČU a „Pilsen Summer Field School of Archaeology“ (Erasmus+ Programme)

Výstupem z terénního výzkumu v roce 2014 bude studie v české verzi do časopisu Archeologie v západních Čechách a anglická verze do časopisu Conflict Archaeology.

Příloha 4

Třebel 2014 – projekt terénního výzkumu v rámci letní archeologické praxe Katedry archeologie FF ZČU a „Pilsen Summer Field School of Archaeology“ (Erasmus+ Programme)

Předpokládaný dopad výsledků výzkumu na lokalitu z hlediska archeologické památkové péče.

Plánovaná sondáž představuje zásah do předpokládaných archeologických situací jen velmi malého rozsahu (málo destruktivní výzkum). Na základě dosavadních zkušeností s odkryvy polních ležení předpokládáme přítomnost uloženin minimální mocnosti. Nadzemní reliéfní tvary (reduta, předpokládaný příkop) budou narušeny minimálně a po ukončení výzkumu bude původní reliéf rekonstruován.

Příloha 5

Třebel 2014 – projekt terénního výzkumu v rámci letní archeologické praxe Katedry archeologie FF ZČU a „Pilsen Summer Field School of Archaeology“ (Erasmus+ Programme)

Mapový podklad v odpovídajícím měřítku s vyznačením rozsahu zamýšlené sondáže.

Popis mapových příloh.

Příloha 5-1: Výřez ze ZM10 s vyznačením předmětné lokality – vrch Hrotek (A).

Příloha 5-2: Výřez ze ZM10 s vymezením reduty v severovýchodním nároží švédského ležení z roku 1647 (a). 1 – plánovaná sonda 1, 2 sonda 2, 3 – plocha, která bude testována odkryvy v sektorech 1x1 m (max. 20 sektorů), 4 – sběry časně novověké keramiky ve splachových svahových vrstvách.

Příloha 5-3: Model reliéfu bojiště u Třebele z roku 1647. A – čelo švédského ležení rekonstruované na základě ikonografických pramenů, B – umístění ležení císařské armády, C – areál bojiště, 1 – vrch Hrotek (Spitzberg).

